

AL. ZUB, Vasile Pârvan, Iași, Editura Junimea, 492 p., 39 fotografii și un rezumat în limba franceză.

Al. Zub, talentatul cercetător de la Institutul de istorie și arheologie A. D. Xenopol din Iași se face remarcant din nou, de data aceasta printr-o frumoasă și cuprinzătoare monografie a vieții marelui nostru arheolog, om de litere și filozof, Vasile Pârvan.

Fraza lui Al. Zub — simplă, directă și cursivă — ne poartă, pas cu pas, prin toate momentele trăirii și creației lui Vasile Pârvan. Expunerea sa este colorată cu gânduri și cugătări scoase din opera marelui gânditor român. Procedul în sine este cît se poate de bine ales pentru că prin mijlocirea lui se ajunge la conturarea și mai exactă a profilului moral și intelectual al lui V. Pârvan, fire meditativă, înclinată mereu spre filtrare prin propria-i gândire a esenței eternului omenesc.

Opera lui Al. Zub depășește cu mult cadrul unei monografii; se poate spune că, dintr-un

anumit punct de vedere, ea este o carte de meditații.

Din prezentarea cercetătorului ieșean rezultă cu claritate că V. Pârvan era în egală măsură arheolog și filozof. Ambele atribute s-au materializat în creații durabile care vor rămâne ca niște pietre nestemate în tezaurul culturii noastre naționale și a culturii mondiale.

Cartea *Vasile Pârvan* a lui Al. Zub vine să completeze un gol care se făcea de mult simțit în literatura noastră.

Volumul va stîrni, desigur, interesul unui cerc larg de cititori și în primul rînd interesul iubitorilor întru istorie veche, deoarece Vasile Pârvan, înaltele de orice, a fost arheolog... cel mai mare arheolog român.

Petre Diaconu

Balcenoslavica, I, 1972; II, 1973.

Literatura arheologică rezervată fenomenului slav — s-a îmbogățit cu o nouă revistă și anume *Balcenoslavica*, sub redacția harnicului și talentatului arheolog Bosko Babič, directorul muzeului din Prilep (R. S. F. Iugoslavia). Revista apare sub egida *Centrului de cercetări științifice al culturii vechilor slavi* (Prilep) și a *Asociației societăților arheologice din Iugoslavia* (Belgard).

Așa cum rezultă din prefața primului volum, semnată de Bosko Babič, apariția acestei reviste a fost reclamată de necesitatea punerii în valoare a numeroaselor rezultate, unele mai importante decît altele, oferite de cercetările arheologice din Iugoslavia și din alte părți ale Peninsulei Balcanice.

Înăa acum s-au tipărit două volume, unul în 1972, iar al doilea în 1973. Ambele tomuri cuprind rapoartele și comunicările prezentate de diferiți specialiști la simpozionul de la Prilep, din 1972.

Pentru a reliefa importanța și interesul pe care-l prezintă cele două volume din *Balcenoslavica* în cele ce urmează ne vom rezuma doar la prezentarea cuprinsului lor. În primul tom au fost publicate următoarele comunicări: Maria Comșa, *Directions et étapes de la pénétration des Slaves vers la Péninsule Balkanique*

au VI—VII-e siècles (avec un regard spécial sur le territoire de la Roumanie); Dan Gh. Teodor, *La pénétration des Slaves dans les régions du S—E de l'Europe d'après les données archéologiques des régions orientales de la Roumanie*; Mirjana Corović-Ljubinković, *Les Slaves du Centre balkanique du VI-e au IX-e siècle*; Zoltan Székely, *Slaves anciens dans le sud-est de la Transilvanie*; Irma Cremosnič, *Die ältesten Ansiedlungen und Kultur der Slawen in Bosnien und der Herzegowina im Lichte der Untersuchungen in Musici und Batkovič*; Jovan Kovacevič, *Les tombes 73 et 77 de la nécropole de „Cik“*; Janko Belosevič, *Die ersten slawischen Urnengräber auf dem Gebiete Jugoslawiens aus dem Dorfe Kastel bei Zadar*; Zofia Kurnatowska, *Structure sociale des Slaves à la lumière d'une analyse de l'habitat*; Zdenek Klanica, *Zur Frage des Ursprungs der gekossenen Bronzeindustrie des 7.—8. Jh. im Karpathenbecken*; Vojislav Javanović, Ljiljana Vuksanović, Nicola Berič, *New Finds from the Slavic Necropolis at Maticane near Pristina*; Gyula Laszlo, *Les Onogours en Europe-Centrale*; Nada Miletič, *Résultats des recherches sur la période paléoslave en Bosnie—Herzégovine*.

În al doilea tom sînt publicate următoarele articole și studii: Gordana Marjanović, *Slavic Beograd*; Aleksander Dymaczewski, *Die frühmittelalterliche Siedlung von Strumen in Nordostbulgarien*; Joachim Herrman, *Der bisherige Beitrag der römisch-byzantinischen Kastells Jatrus bei Kriwina, Bez, Russe in der VR Bulgarien zum Problem des Übergangs von der Antike zum Mittelalter*; Bosko Babić, *Beitrag zur Erforschung des altslawischen Hauses auf der Balkanhalbinsel*; Davorin Vuga, *The Early Mediaeval Necropolis at Roje pri Moravah Morave pri Gabrovki in Dolenjska, in the Light of Archaeological Explorations up to the Present Time*; Ivanka Nikolajević, *The Redemption of Captives in Dalmatia in the 6-th and 7-th Century*; Blagoj Jevremov, *Neu entdeckte Gräber in der Nekropole in Turnische bei Ptuj*; Zlata Dolinar — Marija Stefanić, *Die anthropologische Bearbeitung der Skelette Nr. 1 und Nr. 2 aus der Nekropole in Turnische bei Ptuj*; Dobrila Gaj-Popović, *The Appearance of the Barbarized Folises (Folles) in the 6-th Century in the Balkan Peninsula*; Dušan Pribacović, *Beitrag*

zur Festlegung einer einheitlichen archäologischen Terminologie im frühen Mittelalter; Vinko Scribar, *Slawen in Ostfriaul (Italien)*; Paola Korosec-Josip Korosec Jr., *Svele Gore bei Bizeljsko in frühslawischer Zeit*; Zdzisław Rajewski, *Eine neue Art der Veröffentlichung archäologischer Quellen*.

Din simpla enumerare a acestor titluri reiese că revista *Balkanoslavica* este rezervată unei game largi de probleme istorice cum ar fi: pătrunderea slavilor în Peninsula Balcanică, situația lor social-economică și politică, legăturile cu populațiile autohtone, ritul și ritualul de înmormîntare etc. În revista *Balkanoslavica* sînt publicate nu numai articole de strictă specialitate arheologică și contribuții antropologice, numismatice, paleodemografice etc.

Balkanoslavica este tipărită în condiții grafice excelente. Sîntem încredințați că noua publicație iugoslavă va deveni în scurtă vreme un instrument de lucru cît se poate de util pentru toți cei ce se ocupă cu problemele arheologiei slave din sud-estul european.

Petre Diaconu

„Muzeul național”, 1, București, 1974.

Literatura arheologică s-a îmbogățit cu o nouă revistă. Ea apare sub egida Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România.

Rostul noii publicații este, așa cum a subliniat-o în cuvîntul introductiv Florian Georgescu, directorul Muzeului, să popularizeze cele mai valoroase rezultate ale activității de cercetare muzeologică cum și unele studii de istorie privind problemele mai importante.

Într-un articol de fond Florian Georgescu definește menirea Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România care, „înmănunchind cele mai valoroase mărturii ale istoriei poporului român, prezentate științific în conținut și accesibile și atractive în formă, constituie un prețios izvor de cunoaștere și documentare, un autentic lăcaș de cultură și educație patriotică”.

Pentru a sublinia caracterul variat al revistei vom cita următoarele titluri apărute în „Muzeul național”: Lucia Țeposu-Marinescu, *Probleme de artă provincială română (I). Edicule funerare*; Ștefan Olteanu, *Agricultura la est și sud de Carpați în sec. IX—XIV (I)*; Constantin C. Giurescu, *Vechimea Bucureștilor*; Lucian Chițescu, *Privire asupra fortificațiilor Moldovei în sec. XIV—XVI*; Liviu Ștefănescu, *Proprietatea funciară bucureșteană în perioada precapitalistă*; Constanța Știrbu, *Date noi privind instituirea „Ordinului Unirii” în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza*;

Constantin Iliescu, *Concepția tematică și tehnica muzeală în realizarea Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România*; Edith Valeria Ionescu, *Aspecte ale biodeteriorării obiectelor în muzee*; Maria Ioniță, *Aspecte ale vieții și activității lui Gheorghe Lazăr (la 150 de ani de la moartea sa)*; Elena Ionescu, *Documente inedite privitoare la Dimitrie Cantemir păstrate în arhivele din U.R.S.S.*; Cornelia Apostol, *Noi mărturii documentare privind epoca Unirii*; Carmen Maria Petolescu, *Monede romane și bizantine din colecția Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România*.

Revista „Muzeul național” are o rubrică de cronică semnată de George Trohani, Anca Păunescu, Liviu Petculescu, Gheorghe Tomescu și Emilia Murețeanu.

Rubricii *Viața științifică și manifestări cultural-educative* îi urmează partea de *Recenzii și prezentări*. Studiile și notele sînt însoțite de scurte rezumate în limba franceză.

Contribuțiile care și-au găsit loc în revista „Muzeului național” sînt rezultatul studierii unor documente materiale și literare, în general inedite. Este de așteptat ca în numerele viitoare ale „Muzeului Național” să-și găsească locul cuvenit și articolele tehnicienilor Muzeului de istorie al Republicii Socialiste

România, iar aceasta cu atât mai mult cu cât se ştie că la Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România lucrează un personal ştiinţific excepţional, care are la dispoziţia sa laboratoare dotate cu o aparatură dintre cele mai moderne.

Revista a fost tipărită în condiţii grafice bune. Fotografiile sînt reproduse pe hirtie cretată. Nu încapă îndoială că „Muzeul naţional” îşi va câştiga în scurtă vreme un meritat prestigiu ştiinţific.

Petre Diaconu

Contributi dell'Istituto di archeologia, sub redacţia lui Michelangelo Cagiano de Azevedo, volumul al IV-lea (Publicazioni della Universita Cattolica del Sacro Cuore), Milano 1973.

Culegere de studii, rod al efortului unor tineri autori istorici, volumul prezentat reuneşte preocupări asupra istoriei italiene în diferite epoci, cercetări arheologice şi de istorie a artei.

Primul studiu aparţinînd Gloriei Vannacci Lunazzi, intitulat „Note asupra depozitelor din epoca bronzului în Lombardia”, îşi propune să readucă în lumina istoriografică o seamă de descoperiri din secolul trecut, realizate în punctele Ladigiamo şi Cascina Ranza (Milano). Încercarea are ca scop final o mai bună cunoaştere a aportului Lombardiei la civilizaţia bronzului în Europa Centrală.

„Colecţia de opaiţe în Museo Civico «Antonio Parazzi» din Viadana” constituie obiectul studiului Antoniettei Ferraresi. Aflat la 40 de kilometri de Mantova, muzeul oraşului Viadana posedă o colecţie deosebită, cu exemplare din toate tipurile principale de lucerne greceşti

şi romane, din secolul VI î. e. n. şi pînă în epoca bizantină tîrzie şi arabă. Catalogate şi discutate pe două grupe mari, potrivit provenienţei lor, opaiţele oferă interesante date pentru analogii tipologice. Se remarcă prezenţa unor tipuri cu circulaţie şi în Dacia şi folosirea de către autoare a lucrărilor unor arheologi români: N. Gostar (în „Arheologia Moldovei” I, 1961), C. Băluţă (în „Apulum” V, 1964) şi lucrarea lui C. Ionomu (Opaiţe greco-romane, Constanţa, 1967).

Culegerea se încheie cu un studiu de istorie a artei orfevreriei medievale, dedicat lui Eligius şi care are în anexă un catalog cu monedele realizate de acesta şi un inventar al operelor lui sau atribuite lui.

O listă a ilustraţiilor însoţeşte 21 de planşe alb-negru exemplificînd materialul studiat.

Victor Eskenasy